

dette Sprog skulde træde istedetfor de classiske, men jeg har blot sagt, at naar der alene var Spørgsmaal om det formelle Udbytte af Studiet af et Udsprog, saa havde den Mand, jeg nævnte, sagt, at man godt kunde hjælpe sig dermed; men det er noget heelt Andet, naar man tillægger mig, at jeg skulde have sagt, at vi skulde bytte og studere Udnordisk istedetfor Latin og Græsk. Endnu mindre har jeg talt om, at Svensk skulde udbrede sig, og med Hensyn dertil haaber jeg, at velvillige Medlemmer af Thinget have tilfulde forstaaet mig.

Jeg har ikke, hvad det ærede Medlem (Mimestad) paastod, sagt, at der i Svensk skulde undervises i 80 enkelte Qvarteer, men at man i Forbindelse med Underviisningen i Modersmaalet kunde kaste ligesom et Sideblik dertil, idet man anvendte f. Ex. $\frac{1}{4}$ af Timen derpaa. Jeg har selv fuffet lidt i Skolemester-Haandværket, og det kunde aldrig falde mig ind at ville foreslaae, at man skulde veksle med de enkelte Underviisningsfag hvert Qvarteer. Jeg mener overhovedet ikke, at Svensk og Udnordisk skulle optages som særegne Fag; de skulle tværtimod læres i Forbindelse med Modersmaalet. Derfor gjælder det først og fremmest om at faae Tydskten tilside, for at give Plads for Modersmaalet, og under Underviisningen heri maa optages Modersmaalet i dets gamle saavel som dets nyere Skikkelse; kort sagt, det er kun en historisk Underviisning i Modersmaalet, hvorom det gjælder, hvortil jeg i denne Sag sigter; men uden at gaae ud fra Udnordisk og under Modersmaalets senere Udvikling stadig at jenvføre det med Svensk kan ingen ret historisk Underviisning i Modersmaalet gives, og uden en historisk Underviisning er en grundig, en videnskabelig Underviisning deri umulig; derfor kan man stille den Fordring til de lærde Skoler, at de, naar de ville kaldes Skoler for sand Videnskabelighed, indrette deres Dansk-Underviisning saaledes, at den stemmer overeens med ethvert Lærefags videnskabelige Krav, og det ansørte, det troer jeg, Enhver maa indrømme, er et billigt og retfærdigt Krav. Her er aldeles ikke Tale om Opnaaelsen af en ny Rettighed for noget Tvivlsomt, hidtil Ubevittiget; det er tværtimod et ældgammelt Krav, det Nordiske har paa at blive dyrket og pleiet

hos os. At vi skulle vige tilbage for denne Pligttopfyldelse mod vort Eget af Hensyn til vore sydlige Naboer, det — „er jo en gammel Historie, der stadig bliver ny.“ At fyldestgjøre det Hjemliges, det Nordiskes Krav ved Ungdommens Opdragelse, er ingen Censurighed, medmindre man vilde sige, at den, der afkrævede en Skuldner sit Tilgodehavende, var eensidig, eftersom den, der kræver sin Skuldner, jo „ikke bør see paa sin egen Fordeel alene, men ogsaa have Agt paa Andres Bedste“ (Latter). Det er denne Betragtning, vi maae fastholde, nemlig at det er en berettiget Fordring, et ældgammelt Krav, som — jeg kan sige til stor Skam saavel for Regjeringen som for Folket — endnu ikke er blevet fyldestgjort. Det er godt nok, at den høitærede Minister siger: „det har ingen Fare, da vi leve i et dansk Land, hvor der tales Dansk“ — ja, Gud ske Lov, endnu gjøre vi det; men i den Retning maa jeg tiltræde, hvad den ærede Rigsdagsmand for Veile Amts Bde Valgfreds (Hammerich) udtalte om Skoleplanen nemlig, at den ikke skal faae Tid til at udvikle sig i sine Følger. Den høitærede Minister siger, at Skoleplanen skal have Leilighed til at udvikle sig og vise sine Frugter; — nei tværtimod, da den bærer Spiren til Modersmaalets Fordærvelse i sig, skal den forandres før dens fordærvelige Spirer udbrede sig videre; thi ellers kunde det være, at vi snart ikke vare saa ganske fri for at blive noget Andet end danstalende. — Det er overhovedet ikke ret at sige, at Sproget betrygges, fordi det tales; den høitærede Minister har et altsfor skarpt Blik for og et altsfor stort Kjendskab til vor Culturhistorie til ikke at indsee, hvad Modersmaalet var, dengang det kun taltes og dengang dets eneste Røgt og Pleie var betroet Almuen. Det var undvikket og foragtet. Kjendte man ikke dette, kunde man af Modersmaalets Skjæbne i Sønderjylland erfare, hvorledes det gik til med det, da det saavel af Regjeringen som af det danske Folk blev undbraget den Pleie, det kunde gjøre Krav paa. Skal Modersmaalet holdes i Hævd og Ære, da skal det bruges af Folkets Ypperste, bruges til at udtrykke dets høieste Tanker og ædleste Følelser, og ikke være en Lærne, som kun maa gaae og gjælde i Skjølkenet. Det skal tværtimod